

דף פב.

הו"מ סימן עב סעיף ב
עיין בסעיף הקודם

עין משפט א.ב.

דף פב:

הו"מ סימן עב סעיף ב
עיין לעיל דף פא: עין משפט ז

עין משפט א.

הו"מ סימן עב סעיף א

עין משפט ב.

א. המלוה על המשכון צריך לזוהר שלא להשתמש בו מפני שהוא כמו ריבית.^י

ב. הלואה לעני על מרא וקרדום או כל דבר ששכרו מרובה ואינו נפחת אלא מעט, יכול המלוה להשכירו שלא ברשות בעלים,^כ ולגבות דמי השכירות בחובו.

ו"א שדוקא לאחרים יכול להשכירם ולא לעצמו משום חשד^ל, ואם התנה^מ עם הלואה מתחילה מותר לשוכרו גם לעצמו.

ג. הלומד בספרים שהלואה עליהם נקרא שולח יד^נ בפקדון. ויש חולקין משום שסובר מצוה הוא עושה^ס.

י. ריב"ש תנ"ד. ולא הוי ריבית קצוצה משום שלא קצץ עמו בשעת הלואה. ואם נשתמש בו והמשכון לא עומד להשכרה אף שהשתמש עביד לאיגר פטור אפי' לצאת י"ש. סמ"ע ס"ק א'.

כ. דמסתמא ניחא ליה בזה.

ל. שיחשדוהו שמשתמש בלא לנכות מחובו והוי אבק ריבית. סמ"ע.

מ. היינו התנה שיתנכה מחובו דאי לאו הכי הוי אבק ריבית.

נ. וחיוב באונסין, ואם יש עדים נפסל לשבועה, דבלא עדים אין אדם נעשה חשוד ע"פ עצמו.

ס. מרדכי בפ' אלו מציאות הביא ב' הדעות. והראב"ה כתב דבדיעבד לא נקרא גולן והביא המרדכי ראייה מהנהו קבוראי בסנהדרין כ"ז ע"ב.

ודעת החולקים דלא מיקרי שולח יד דטעה וסבר מצוה קעביד, וביו"ד בסי' קע"ב הביא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

ח"מ סימן דש פ"א

א. המעביר חבית ממקום למקום ^ע בשכר ונשברה חייב לשלם מדין תורה שהשבירה כגניבה ואבידה ^פ שחייב בהן, אלא שחכמים תיקנו לפוטרו בנשברה אחרי שהוא נשבע שלא פשע בה. והטעם שאם היו מעמידים הדין על דין תורה לא היה אדם מוצא מי שיעביר לו חביתו וע"כ עשו שבירתה כמיתת בהמה ^צ שנפטר בשבועה.

עין משפט ד.ה.

ח"מ סימן תיב פ"ד

ה. היה טעון בכד ונתקל ונשבר הכד והזיק לאחרים בשעת נפילתו פטור דנתקל לאו פושע הוא אלא אונס ^ק, ואם לאחר שנחו השברים הוזק בהם אדם או שהוחלק במים שנשפכו מהכד פטור מדיני אדם דהו"ל מפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס ^ר, וחייב בדיני שמים אם היה לו פנאי ^ש

הרמ"א דעה המתירה גם לכתחילה ללמוד בספרים, דריבית דרבנן מותר במקום מצוה. וכתב הנתיבות בס"ק ז' דדוקא בהתנה מתחילה שיכול ללמוד בלי לנכות מחובו אבל בלא התנה אסור משום גזל ואפי' בספרים אסור, והוא מהסמ"ע ועיין בבאר הגולה מה שהקשה ע"ז.

ועיין בביאורים דלוקח ספרים שלא מדעת הבעלים ללמוד בהם אסור כיון שמתקלקלים בלימוד, אבל טלית ותפילין מותר ליקח באקראי להניחן דניחא ליה לאיניש למעבד מצוה בממוניה.

ע. ממשנה בב"מ פ"ב ע"ב, וכו' חייא בר אבא אמר ר"י שם בפ"ג ע"א. והשו"ע לא חילק בין נתקל במקום מדרון למקום שאינו מדרון וכמו הרמב"ם שלא חילק בזה, אבל לדעת הטור אם נתקל במקום שאינו מדרון חייב לשלם אפי' שומר חנם שהיה לו ליזהר ונתקל בכה"ג פושע הוא, שהרי הלך במקום ישר. והרי"ף והרא"ש לא חילקו בזה. וכתב הסמ"ע הגם שהטור כתב לחלק מצוה לעשות עם הפועלים לפנים משורת הדין ולשלם להם אפי' שכרם אם אין להם מה לאכול. והש"ך בס"ק א' כתב דמשמעות הש"ס כהרי"ף והרמב"ם והשו"ע שאין לחלק.

פ. שאינו פשיעה גמורה ואינו אונס גמור וחייב בו שומר שכר, ושומר חנם פטור. סמ"ע ס"ק ב'.

צ. ופטור השומר שכר דהוי כאונס גמור. סמ"ע ס"ק ד'.

ק. ממשנה כ"ח ע"א וכו' דהיינו חכמים דברייתא בריש כ"ט וכדאמר אביי דפליגי בתרתי, וכ"כ הרי"ף והרמב"ם שם בהלכה ד' ולא חילקו בין נתקל במקום מדרון למקום שאינו מדרון אלא מישור, אבל בריש סי' ש"ד חילק בניהם הטור. סמ"ע ס"ק ו'.

ר. דמסתמא אדם מפקיר החרסים מן הכלי שנשבר לו בדרך וכן המים שנשפכו לו ממנו לארץ. סמ"ע ס"ק ז'.

ש. והגאון ציין לעיין בתוס' שם ד"ה מדמתני'.

לסלקם, ואם נתכוון לזכות בשברים חייב בנזיקין שיזיקו אח"כ כדין בור
ופטור על הכלים. אם פשע בנפילתן^ה ונשבר הכד חייב על מה שיזיק
בין בשעת נפילה בין אחר שנחו השברים^א אפי' שהפקירם^ב.

הו"מ סימן תיא סעיף ב

ב. אבנו וסכיננו ומשאו שנפלו ברוח שאינה מצויה^ג מעל גגו והזיקו
בשעת הנפילה או אפי' אחר הנפילה כל זמן שלא היה לו פנאי
לסלקם^ד פטור, אבל לאחר זמן זה חייב בנזקם^ה ואם הפקירם פטור^ו
אפי' הזיקו לאחר זמן זה.

- ת. ומודים חכמים לר"מ שם.
- א. דרק אחר שנחו פטור בהם בכלים כדין בור ובשעת נפילתן חייב בהם בכלים כדין אדם המזיק וכוחו ופשוט הוא.
- ב. דהו"ל מפקיר נזקיו אחר שהונחו במקום שלא היה לו רשות להניח כגון זה שפשע בנפילתו ולא באונס. סמ"ע ס"ק ח'.
- ג. דאנוס הוא מגמ' כ"ט ע"ב ומודה ר"מ שם.
- ד. כמ"ש בגמ' ל"א ע"א אמר ר"י.
- ה. דכבר אינו אנוס וכמו שכתבו התוס' שם.
- ו. דהו"ל מפקיר נזקיו קודם שמזיקין אחר נפילתם באונס דפטור. סמ"ע ס"ק ה'.